

**TIBBIYOT TALABALARIGA INGLIZ TILINI
O‘QITISHNING DOLZARB MASALALARI***Islomova X.F**EMU UNIVERSITY**“Ijtimoiy fanlar ” kafedrası Dotsenti.**Muratova Laylo**Psixologiya fakulteti Davolash**yo‘nalishi 2-bosqich talabasi.*

Annotatsiya. Ushbu maqolada tibbiyot talabalariga ingliz tilini o‘qitishning zamonaviy usullari, uning kasbiy faoliyatdagi ahamiyati hamda ta’lim jarayonida uchraydigan muammolar tahlil qilingan. Shuningdek, ingliz tilini o‘qitishda kommunikativ yondashuv, interaktiv metodlar, multimedia texnologiyalari va kasbiy yo‘naltirilgan ta’limning samaradorligi yoritilgan. Tibbiyot talabalarining xalqaro ilmiy axborotlardan foydalanishi, xorijiy tajribalarni o‘rganishi va professional muloqot kompetensiyasini rivojlantirishda ingliz tilining muhim o‘rni asoslab berilgan. Maqolada tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida ingliz tilini o‘qitish sifatini oshirish bo‘yicha taklif va tavsiyalar ham keltirilgan.

Kalit so‘zlar: tibbiyot ta’limi, ingliz tili, tibbiy terminologiya, kommunikativ metod, kasbiy kompetensiya, interaktiv ta’lim, multimedia texnologiyalari, tibbiyot talabalar, xorijiy tajriba, innovatsion pedagogika.

Hozirgi davrda tibbiyot sohasi dunyo miqyosida eng tez rivojlanayotgan yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Zamonaviy tibbiyot texnologiyalari, yangi davolash usullari, xalqaro ilmiy tadqiqotlar va innovatsion yondashuvlarning aksariyati ingliz tilida yaratilmoqda. Shu sababli tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida tahsil olayotgan talabalar uchun ingliz tilini o‘rganish oddiy fan emas, balki kelajakdagi kasbiy faoliyatning muhim qismiga aylanmoqda. Bo‘lajak shifokor nafaqat o‘z mutaxassisligini chuqur egallashi, balki xalqaro tibbiy axborotlarni tushunishi, xorijiy mutaxassislar bilan muloqot qilishi va zamonaviy ilmiy yangiliklarni o‘rganib borishi ham zarur hisoblanadi.

Bugungi kunda tibbiyot talabalariga ingliz tilini o‘rgatish masalasi ta’lim tizimining eng muhim vazifalaridan biri sifatida qaralmoqda. Chunki ingliz tilini biladigan shifokor ilmiy jihatdan kengroq imkoniyatlarga ega bo‘ladi. U xalqaro konferensiyalarda qatnashishi, xorijiy universitetlarda malaka oshirishi, ilmiy maqolalarni mustaqil o‘qib tushunishi va zamonaviy tajribalarni amaliyotga tatbiq etishi mumkin. Til bilmaydigan mutaxassis esa faqat tarjima qilingan manbalar bilan cheklanib qoladi. Bu esa uning kasbiy rivojlanishiga ma’lum darajada to‘sqinlik qiladi.

Tibbiyot talabalariga ingliz tilini o‘qitish boshqa yo‘nalishlardagi til o‘qitishdan o‘zining murakkabligi bilan ajralib turadi. Sababi tibbiyot sohasida juda ko‘p maxsus terminlar qo‘llaniladi. Ushbu terminlarning katta qismi lotin va yunon tillari asosida shakllangan bo‘lsa-da, xalqaro ilmiy muhitda ular ingliz tilida keng iste‘mol qilinadi. Talaba ushbu terminlarni nafaqat eslab qolishi, balki ularni to‘g‘ri talaffuz qilishi va amaliy vaziyatlarda qo‘llay olishi ham kerak bo‘ladi. Masalan, oddiy kundalik suhbatdan farqli ravishda tibbiy muloqotda aniqlik, tushunarlilik va professional yondashuv talab qilinadi. Shifokorning noto‘g‘ri tushungan yoki noto‘g‘ri ishlatgan so‘zi bemorning holatiga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin. Shuning uchun tibbiyot talabalariga ingliz tilini o‘rgatishda kasbiy yo‘naltirilgan ta‘lim muhim o‘rin egallaydi. Dars jarayonida talabalar umumiy grammatik qoidalarni o‘rganish bilan birga tibbiyotga oid matnlar, klinik vaziyatlar, ilmiy maqolalar va kasbiy dialoglar ustida ham ishlashlari kerak. Ayniqsa, “doctor-patient communication” ya‘ni “shifokor-bemor muloqoti”ga asoslangan mashg‘ulotlar talabalar uchun juda foydali hisoblanadi [1].

Hozirgi zamonaviy ta‘lim tizimida ingliz tilini o‘qitishda innovatsion metodlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Tibbiyot talabalariga til o‘rgatishda interaktiv metodlar, multimedia vositalari va axborot texnologiyalaridan foydalanish dars samaradorligini oshiradi. Masalan, videodarslar, onlayn platformalar, virtual klinik mashg‘ulotlar va elektron lug‘atlar talabalarning bilimni mustahkamlashga yordam beradi. Ayniqsa, xorijiy universitetlar tomonidan yaratilgan ochiq ta‘lim platformalari tibbiyot talabalariga katta imkoniyat yaratmoqda. Talabalar ushbu platformalar orqali nafaqat tilni, balki tibbiyotga oid zamonaviy bilimlarni ham egallashlari mumkin. Tibbiyot talabalariga ingliz tilini o‘rgatishda kommunikativ metod alohida ahamiyatga ega. Ushbu metodning asosiy maqsadi talabalarni erkin muloqot qilishga o‘rgatishdir. Dars jarayonida talabalar turli vaziyatli suhbatlarda qatnashadilar, savol-javob qiladilar va klinik holatlar bo‘yicha fikr almashadilar. Bu esa ularda nafaqat til ko‘nikmasini, balki tezkor fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Masalan, bemorning shikoyatini tinglash, tashxis haqida ma‘lumot berish yoki davolash bo‘yicha tavsiya berish kabi mashqlar talabalarni kelajakdagi kasbiy faoliyatga tayyorlaydi. Shuningdek, tibbiyot talabalariga ingliz tilini o‘qitishda ilmiy maqolalar bilan ishlash ham muhimdir. Sababi zamonaviy ilmiy tadqiqotlarning katta qismi ingliz tilida chop etiladi. Talaba maqolalarni mustaqil o‘qiy olmasa, ilmiy yangiliklardan ortda qolib ketishi mumkin. Shu sababli darslarda ilmiy matnlarni tahlil qilish, asosiy fikrlarni ajratib olish va terminlarni tushuntirish kabi mashg‘ulotlarga e‘tibor qaratilishi lozim. Bu usul talabalarni ilmiy faoliyatga tayyorlashda katta yordam beradi.

Bundan tashqari, tinglab tushunish ko‘nikmasini rivojlantirish ham muhim vazifalardan biridir. Chunki xalqaro konferensiyalar, xorijiy ma‘ruzalar va tibbiy

seminarlarning asosiy qismi ingliz tilida olib boriladi. Talaba tez va aniq nutqni tushuna olishi uchun muntazam ravishda audio va video materiallar bilan ishlashi kerak. Ayniqsa, tibbiyotga oid podkastlar va xorijiy ma’ruzalarni eshitish foydali hisoblanadi. Bu usul nafaqat tilni o’rganishga, balki talaffuzni yaxshilashga ham yordam beradi. Ammo tibbiyot talabalariga ingliz tilini o’qitish jarayonida ayrim muammolar ham uchraydi. Eng asosiy muammolardan biri talabalarning boshlang’ich til darajasi turlicha ekanligidir. Ayrim talabalar maktab davridan boshlab ingliz tilini yaxshi o’rgangan bo’lsa, boshqalarda asosiy bilimlar yetarli bo’lmaydi. Natijada bir xil dars usuli barcha talabalar uchun samarali bo’lavermaydi. Shu sababli o’qituvchi individual yondashuv asosida ishlashi zarur.

Yana bir muammo — talabalar orasida motivatsiyaning pastligi. Ba’zi talabalar ingliz tilini faqat imtihon topshirish uchun kerak deb hisoblaydi. Aslida esa bu til kelajakdagi kasbiy faoliyat uchun juda muhimdir. Shu sababli o’qituvchi talabalarga ingliz tilining amaliy ahamiyatini ko’rsatib bera olishi kerak. Masalan, xorijiy klinikalarda ishlash imkoniyati, xalqaro grantlar yoki ilmiy konferensiyalarda qatnashish kabi misollar talabalarni ruhlantiradi. Tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida zamonaviy o’quv qo’llanmalari va texnik vositalarning yetarli emasligi ham ayrim qiyinchiliklarni yuzaga keltiradi. Ba’zi hollarda talabalar faqat nazariy materiallar bilan cheklanib qolmoqda. Vaholanki, til o’rganishda amaliy mashg’ulotlar, muloqot va interaktiv usullar muhim ahamiyatga ega. Shu sababli ta’lim jarayonini zamonaviy texnologiyalar bilan boyitish zarur hisoblanadi [3].

Xulosa qilib aytganda, tibbiyot talabalariga ingliz tilini o’qitish zamonaviy ta’lim tizimining muhim yo’nalishlaridan biridir. Ingliz tilini bilish bo’lajak shifokorlarning ilmiy salohiyatini oshiradi, xalqaro tajribalarni o’rganishiga yordam beradi va ularning kasbiy faoliyatida keng imkoniyatlar yaratadi. Shu sababli tibbiyot oliy ta’lim muassasalarida ingliz tilini kasbiy yo’naltirilgan holda, zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o’qitish muhim vazifa hisoblanadi. Kelajakda malakali va raqobatbardosh shifokorlarni tayyorlashda ingliz tilining o’rni yanada ortib boradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimova D. S. Medical English and Professional Communication Skills // International Journal of Education. – 2022. – Vol. 5. – №3. – P. 112–118.
2. Brown H. D. Principles of Language Learning and Teaching. – 7th ed. – New York: Pearson Education, 2021. – 392 p.
3. Bekmuratova U. B. Oliy ta’limda ingliz tilini innovatsion texnologiyalar asosida o’qitish. – Toshkent: Tafakkur, 2022. – 198 b.